

Les 92 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord התְקַרַר hitqárer [hitpa'el] Afkoelen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִתְקַרַר	mitqárer	הִתְקַרַרְתִּי	אֶתְקַרַר
Ik (v)	מִתְקַרַרְתִּי	mitqárèrèt	הִתְקַרַרְתִּי	אֶתְקַרַרְתִּי
Jij (m)	מִתְקַרַר	mitqárer	הִתְקַרַרְתָּ	תִּתְקַרַר
Jij (v)	מִתְקַרַרְתִּי	mitqárèrèt	הִתְקַרַרְתְּ	תִּתְקַרַרְתִּי
Hij	מִתְקַרַר	mitqárer	הִתְקַרַר	יִתְקַרַר
Zij	מִתְקַרַרְתִּי	mitqárèrèt	הִתְקַרַרְהָ	תִּתְקַרַר
Wij (m)	מִתְקַרְרִים	mitqáre ^e riem	הִתְקַרַרְנוּ	נִתְקַרַר
Wij (v)	מִתְקַרַרְוֹת	mitqáre ^e rot	הִתְקַרַרְנוּ	נִתְקַרַרְוֹת
Jullie (m)	מִתְקַרְרִים	mitqáre ^e riem	הִתְקַרַרְתֶּם	תִּתְקַרְרוּ
Jullie (v)	מִתְקַרַרְוֹת	mitqáre ^e rot	הִתְקַרַרְתֶּן	תִּתְקַרְרוּ
Zij (m)	מִתְקַרְרִים	mitqáre ^e riem	הִתְקַרְרוּ	יִתְקַרְרוּ
Zij (v)	מִתְקַרַרְוֹת	mitqáre ^e rot	הִתְקַרְרוּ	יִתְקַרְרוּ

Geb. wijs: m: התְקַרַר hitqárer, v: הִתְקַרַרְתִּי hitqáre^erie, mv: הִתְקַרַרְנוּ hitqáre^eroe. Inf: לְהִתְקַרַר lehitqárer

Opdracht 2: Geef de uitspraak en de vertaling

יָמִים חֲמִים	yámiem chamie ^m	[Het zijn] warme dagen
הַמְאֹוֹרֵר אֶת הַחֶדֶר	hamm ^e 'awrer mitqárer èt hachèdèr	De ventilator koelt de kamer
זֶה מְאוֹד חָם כָּאֵן	zèh m ^e 'od cham kán	Het is hier erg warm
הֲאֵם יֵשׁ לְךָ מְזַגֵּן?	ha'iem yesh lách mazgán?	Heeft u (v) een airconditioner?
הַטֶּמְפֶּרְטוּרָה [היא] שְׁלוֹשִׁים מְעֻלוֹת צֶלְזִיוֹס	hatèmpèrátóeráh [hie] sh ^e loshiem ma' ^a lot tzèlz ^e yoes	De temperatuur is dertig graden Celsius
מָתַי יִהְיֶה הַיָּמִים הַקְּרִיִּים?	mátay yiyèh hayámiem haqariem?	Wanneer zullen zij (=komen) de koude dagen?
קָר בַּחוּץ	qar bachoetz	[Het is] koud buiten
בְּבִקְשָׁה	mayiem q ^e ririem [qáriem], b ^e vaqásháh	Koel water, alstublieft (Water is meervoud; men gebruikt gewoonlijk qáriem)
אֲנִי שׁוֹתֶה מְשֵׁהוּ חָם	^a nie shotèh mashèhoe cham	Ik drink iets warm

Les 93 – Judaïca 22 – Shabbatsjaar en Jubeljaar

Shabbatsjaar

In onze maatschappij is de term 'sabbatsjaar' of 'sabbatical' ingeburgerd: na een paar jaar hard werken en sparen een half jaar of een jaar niet werken.

Zoiets droeg God zijn volk op in Exodus/Shemot 23:10–11 en Leviticus/Wayikra 25:3-4; het land mocht zes jaar worden bewerkt en moest dan een jaar rusten. Dan werd er niet gezaaid en niet geoogst. In dat jaar mocht je leven van waarmee God je de voorgaande jaren had gezegend, en ieder – ook de arme en de vreemdeling – mocht eten van wat nog op de akker groeit.

Het sabbatsjaar of shmittahjaar is ingesteld als les in vertrouwen. God wil concreet laten zien dat Hij betrouwbaar is en het beste met mensen voor heeft. Hij wil dat mensen rust nemen, omdat alleen maar werken ongezond is. De mens, en ook de grond en de natuur, mogen in het shabbatsjaar op adem komen. Het volk van God moet zich een jaar op zijn Schepper concentreren, zonder te worden afgeleid door materiële zaken. Een jaar om te leren Gods plannen te verstaan en te aanvaarden.

God maakte er een gebod van, opdat de Joden zo konden laten zien dat zij in gehoorzaamheid en afhankelijkheid op Zijn Zegen konden wachten, zonder daar zelf invloed op uit te oefenen.

De diepe les achter het shmittah-gebod is dat niet een automatisme van seizoenen zorgt voor een goede oogst, maar God zelf, de God van de natuur. Hij vermeerdert de opbrengst van het land als mensen, in gehoorzaamheid, het land gedurende

een sabbatsjaar onbewerkt laten. Ten diepste erkent men dat de 'natuur' niet de schepper is, maar dat de natuur een Meester heeft die hem aanstuurt.

Het woord שְׁמִיטָה {shmittah} is afgeleid van het werkwoord שָׁמַט {shámat}, laten vallen, los laten, braak laten liggen. Zo'n braakjaar was voor de akkers bovenal weldadig, omdat zij doorgaans niet bemest werden. In de Middeleeuwen kende men in Europa het drieslagstelsel, waarbij de grond zelfs om de drie jaar braak bleef liggen.

Het Joodse jaar 5775, dat van september 2014 tot september 2015 duurde, was een shabbatsjaar in Israël. Eigenlijk heeft men zich in Israël de laatste honderd jaar weinig aangetrokken van het verbod, in een shmittahjaar de grond te bewerken. Men kon gewoon de oogst, of de opbrengst ervan, niet missen. De opdracht werd veelal omzeild, door het land tijdelijk, voor één jaar, te verkopen aan een buitenlander, voor wie de opdracht niet geldt.

Voor het jaar 5775 heeft de Israëlische regering een bedrag van 100 miljoen shekel (ongeveer 22,5 miljoen euro) gereserveerd om boeren aan te moedigen, gehoor te geven aan de Bijbelse opdracht om hun land eens in de zeven jaar braak te laten liggen. Het geld gaat naar het ministerie van Religieuze Zaken, dat een deel van het geld gebruikt voor promotie-materiaal en voorlichting voor boeren die aan de opdracht willen gehoorzamen. Het grootste deel is bestemd voor steun aan boeren, die zich wel aan de shmittah willen houden maar het verlies aan inkomsten niet zelf kunnen dragen. Verwacht werd dat 5000 Israëlische boeren de shmittah zullen houden. Een klein deel van het budget is bestemd voor een speciale ceremonie aan het einde van het shmittahjaar. Tijdens het Loofhuttenfeest in september 2015, wanneer heel Israël voor God moet verschijnen, wordt bij de Westelijke Muur de Torah voorgelezen aan het volk, opdat zij deze onderhouden (Deuteronomium/Devariem 31:10-13)

Jubeljaar

Na zeven perioden van zeven jaar volgt in het vijftigste jaar het Jubeljaar, waarin volgens de Bijbel

eveneens de grond niet mag worden bewerkt. God belooft overvloedige oogsten in de voorgaande jaren. Tevens gaan bezittingen (grondbezit) terug naar de oorspronkelijke eigenaar en slaven worden vrijgelaten. (Leviticus/Wayikra 25:8-17). Op andere tijdstippen kan familie een slaaf terugkopen. De prijs van grond wordt berekend naar het aantal te verwachten oogsten.

De naam 'Jubel' is afgeleid van יוֹבֵל yovel, jubileum.

Maar ongehoorzaamheid aan dit gebod heeft ballingschap tot gevolg.

Omdat het Joodse volk zich vanaf de tijd van koning Saul tot de ballingschap – 490 jaar lang – niet had gehouden aan het shabbatsjaar, werden zij in 586 BCE weggevoerd in de Babylonische ballingschap, die 70 jaar duurde. (2 Kronieken/Divre Hayamim 36:21). De grond lag 70 jaar braak en kon zijn verloren jaren van rust inhalen.

Na de ballingschap stelden rabbijnen als reactie zeer strenge regels op met verboden werkzaamheden voor o.a. de shabbat. Jezus ging hier niet in mee: in de synagoge van Nazareth las hij Jesaja 61 voor, over het jubeljaar, het aangename jaar van de Heer. Als teken van de verlossing van de schepping heeft Hij juist op de shabbat mensen genezen, zonden vergeven en gebondenen bevrijd.

Opmerkelijk is, dat de Israëlieten na het relaas van tien van de verspieders en hun ongehoorzaamheid 38 jaar door de wildernis moesten trekken, buiten het beloofde land. Na het ongeloof van het Joodse volk in hun Messias, en na enkele opstanden tegen de Romeinen, moesten de Joden 38 jubeljaren = 1900 jaar in ballingschap buiten het land doorbrengen, tot het ontstaan van de Staat Israël.

Woordenschat

אֲדָמָה	adámáh (v)	Grond, aarde, bodem. Constr: אֲדָמָת admat
בָּצָר	bátzar [pa'al]	Druiven plukken
גְּלוּת, גּוֹלָה	gáloet, goláh (v)	Ballingschap, verbanning, diaspora
גּוֹלָה	golèh (m)	Banneling, balling, in diaspora levende
הַתְּפוּצוֹת	hat'foetzot (v mv)	De Diaspora, ballingschap
זָרָע	zára [pa'al]	Zaaien
נִזְרֵיָהּ	n'zirèyáh (v)	Ongesnoeide wijnstok
יּוֹבֵל	yovel (m)	Jubileum, 50 ^e verjaardag
נֶחָר	nechár (m)	Vreemd land; vreemdheid
סְפִיחַ	sáfiyach (m)	Opslag; wat uit gevallen graan vanzelf opkomt

עָשָׂה/עָשִׂי	ásáh/ásie [pa'al]	Doen, maken, uitvoeren, veroorzaken
קָצַר [אֶת]	qátzar [pa'al] (1)	Oogsten, afsnijden
קָצַר	qátzar [pa'al] (2)	Kort zijn. <i>En over dit werkwoord gaat het dus niet.</i>
קָצַר	qátzár (bn)	Geoogst; ingekort, afgekort
קָצַר	qitzer [pi'el]	Korter maken, inkorten
קָצִיר	qátsier (m)	Het oogsten
קוֹצֵר	qotzer (m)	Oogster
מִקְצֵרָה	maq'tzeráh (v)	Oogstmachine
שָׁמַט	shámat [pa'al]	Laten vallen, los laten, braak laten liggen
שְׁמִיטָה, שְׁמִיטָה	shmittáh (v)	Shmittahjaar, shabbatsjaar
שְׁנַת־שַׁבָּתוֹן	sh ^e nat-shabáton	Shabbatsjaar

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord קָצַר qátzar [pa'al] Oogsten (Kort zijn).

Controleer jezelf op de website www.hebrewatmilah.org/maskilon1/index.htm.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon			
Ik (m)	אֲנִי			
Ik (v)	קוֹצֵרָת	qotzèrèt	קָצַרְתִּי	qátzartie	אֶקְצֹר	èq'tzor	אֲנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוא
Zij	היא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לקצור liqtzor.

Opdracht 2: geef de uitspraak en de vertaling. Kijk even bij de lessen 22, 38, 43, 67, [100](#)

וּסְפַרְתָּ לָךְ, שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת שָׁנִים--שִׁבְעַת שָׁנִים, שִׁבְעַת פְּעָמִים; וְהָיָה לָךְ, יְמֵי שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת הַשָּׁנִים, תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים, שָׁנָה

.....

יֻבַּל הוּא, שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה--תְּהִי־לָכֶם; לֹא תִזְרְעוּ--וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת-סִפְיָהּ, וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת-גְּזָרֶיהָ

.....

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-הַגּוֹלָה אֶת-הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן:

.....

איך--נָשִׁיר אֶת-שִׁיר-!הוֹה: על, אֲדַמַּת נֶכַר

.....

.....

Opdracht 3: Vervoeg het werkwoord עָשָׂה/עָשִׂי ásáh/ásie [pa'al] Doen, maken (to make).
 Zie les 91. De ה assimileert met achtervoegsels.

Controleer jezelf op de website www.hebrew-verbs.co.il.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אֲנִי
Ik (v)	עוֹשָׂה osáh	עָשִׂיתִי ásitie	אֶעֱשֶׂה è'èsèh	אֲנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוּא
Zij	הִיא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לַעֲשׂוֹת la'asot

*Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij,
 ook weenden wij als wij aan Sion dachten.
 Wij hadden onze harpen gehangen
 aan de wilgen die daarbinnen zijn.
 Toen zij die ons gevangen hielden,
 daar woorden van een lied van ons verlangden,
 en wie ons omvergeworpen hadden, blijdschap:
 Zing voor ons een van de liederen van Sion!
 zeiden wij: Hoe zouden wij een lied van de
 HEERE zingen in een vreemd land?
 (Psalm 137:1-4 HSV)*

Deze [Introductiecursus Hebreeuws](#) behoort bij de [Israël-weekbrief](#).

Bronnen: [Wikipedia](#), Israel Today Magazine; [nik.nl](#), parsha Behar; foto [unitedwithisrael.org](#); Arno Lamm & Emile-Andre Vanbeckevoort in Reveil; Hebrew Verb Tables, Tarmon & Uval.

Zie ook: [Wake Up](#); www.godskalender.nl/jubeljaar